

AZ ELTE IRODALOM- ÉS KULTÚRATUDOMÁNYI INTÉZETÉBEN
A SZEMINÁRIUMI DOLGOZATOKBAN ÉS SZAKDOLGOZATOKBAN KÖTELEZŐ HIVATKOZÁSI
SZABVÁNY

A jegyzetelés nagyjából az ItK és az Irodalomtörténet c. folyóiratok szabványával egyezik meg.

A rendszer alapelve, hogy egy hivatkozást egyetlen olyan mondatnak tekint, amelyet csak vesszők tagolnak. Pontokat csak rövidítések után tehetünk (pl. kiad., szerk., bev.). Példa: KLANICZAY Tibor, *Pallas magyar ivadékai*, Bp., Szépirodalmi, 1985, 283–332. A tipográfiai kiemelések segítenek az egyes címelemek azonosításában: a cím mindig kurzív, a szerző családnévét KISKAPITÁLIS szedés emeli ki. NB az írásjel mindig az előtte álló szövegrész formátumát veszi fel: a kurzív szó végén álló vessző is dőlt.

1. egy szerző önálló műve

GERÉZDI Rabán, *A magyar világi líra kezdetei*, Bp., 1962, 213–265 (Irodalomtörténeti Könyvtár, 7).

NÉMETH G. Béla, *A magyar irodalomkritikai gondolkodás a pozitivizmus korában. A kiegyezéstől a századfordulóig*, Bp., 1981, 356–373 (Irodalomtudomány és Kritika).

A magyar szerzők nemesi, vagy származási helyre utaló előneve nem része a családnévnek; pl. Gyarmati BALASSI Bálint, Árva BETHLEN Kata. A szerzők névelemeinek (elő-, család-, keresztnév stb.) sorrendje a címlapon lévő sorrenddel egyezik meg. Külföldi szerző esetében tehát a keresztnév (-nevek) áll elől. A keresztnév esetében lehetőleg ne hagyjunk rövidítést. A szerző neve után akkor nincs vessző, ha a név genitivusban szerepel, pl. ZRÍNYI Miklós *Összes művei*, HORATII *Opera omnia*.

A mű címe kurzív, a végén vessző áll akkor is, ha a műnek alcíme van, s ezért a címen belül pontot alkalmaztunk. A kis- és nagybetű használatában az adott nyelv helyesírásához igazodunk.

A kiadás helye megadásakor legjobb, ha a címlapon olvasható alakot tüntetjük föl, de megengedhető a szokásos magyar névalak használata is (Bécs/Vienna/Wien). Régi kiadású könyvek esetében megtartható az impresszum toldalékolt, locativusi alakja (pl. Béchben, Viennae). Ha a kiadás helye Budapest, azt Bp.-vel rövidíthetjük. A kiadás helye után vessző áll. A könyvkiadó nevét „Kiadó” nélkül írjuk ki: Bp., Balassi, 1998.

A lapszámok után nem kell rövidítés (pl. p., l., o., old.). A lapszámok nem rövidítendőek (pl. 154–56), azokat ki kell írni: 154–156. Több lapszámot vesszők választanak el egymástól (pl. 154–156, 159, 203, 601). Ha a lapszám után a kiadványsorozat feltüntetése következik (zárójelben, a lényeges szavak nagybetűvel kezdve), a lapszám után nem kell pont (azt csak a sorozat kötetszámát követő befejező zárójel után tesszük ki). NB a tól–ig lapszámok között nagyköötőjel (Alt+0150) áll, amely tapad a számokhoz: 23–34. Ha egy könyv teljes terjedelmére hivatkozunk, semmilyen lapszám nem kell, pl. HORVÁTH János, *Tanulmányok*, Bp., 1956.

2. több szerző közös műve

KLANICZAY Tibor, SZAUDER József, SZABOLCSI Miklós, *Kis magyar irodalomtörténet*, Bp., 1961, 93–97.

BÁN Imre, JULOW Viktor, *Debreceni diákirodalom a felvilágosodás korában*, Bp., 1964, 20–40.

Nemzeti örökségünk. A „Kulturális és történelmi emlékeink feltárása és kiadása” című kutatási program tevékenységének összefoglalása, [...] összeáll. KLANICZAY Tibor, PETNEKI Áron, bibliográfia SCHULTZ Katalin, Bp., Arbor, 1992, 31–50.

A szerzők a címlap szerinti helyen és sorrendben következnek, a túl hosszú cím rövidíthető. Maximum három szerzőt tüntetünk fel, ennél több szerző esetén a címléírás a mű címével kezdődik. Háromnál több szerző esetén a harmadik név után a stb. rövidítést tesszük ki. Idegen nyelvű jegyzetekben használható a latin *et alii* formula. Ha a fő szerkesztő/szerző mellett nem tüntetjük fel a többi közreműködőt, rájuk a többekkel formulával utalhatunk: kiad. KOVÁCS Sándor Iván, többekkel.

3. többszerzős tanulmánykötet

A régi magyar vers, szerk. KOMLOVSZKI Tibor, Bp., 1979, 101–107 (Memoria Saeculorum Hungariae, 3).

A „szerkesztette” szerk. rövidítése helyett idegen nyelvű kötetben ed. (latin, olasz, angol), éd. (francia), Hrsg. (német) rövidítés áll. Több szerkesztővel bíró angol nyelvű könyvek idézésekor az ed. helyett a többes számot jelző eds. A szerkesztő nevét nem lehet szerzőként a címléírás élére tenni.

4. szövegkiadások

APÁCZAI CSERE János, *Magyar encyclopaedia*, kiad. és bev. BÁN Imre, jegyzetek GYENIS Vilmos, Bp., 1959, 87–93 (Magyar Klasszikusok).

TÓTFALUSI KIS Miklós *Mentsége*, JAKÓ Zsigmond szövegkiadásának felhasználásával kiad.

HAIMAN György, SZELESTEI N. László, bev. HAIMAN György, Bp., 1987, 71–89. *Római szerzők 17. századi magyar fordításai*, szerk. KECSKEMÉTI Gábor, kiad. BARTÓK István, BORZSÁK István, ERDÉLYI Lujza, előszó HAVAS László, utószó KECSKEMÉTI Gábor, Bp., Balassi, 1993, 7–32 (Régi Magyar Próza Emlékek, 10). ZRÍNYI Miklós, *Szigeti veszedelem. Az török áfium ellen való orvosság*, kiad. és utószó KOVÁCS Sándor Iván, KULCSÁR Péter, Bp., Európa, 1994, 20–50 (Európa Diákkönyvtár).

Ha egy versre hivatkozunk, lapszám helyett a kritikai kiadás sorszámát adjuk meg. MADÁCH Gáspár, *Bendő Panna komáromi asszony éneke* = RMKT XVII. századi sorozat, 12., kiad. Varga Imre, 40. sz.

A sajtó alá rendezés többféleképpen megnevezhető munkáját lehetőleg kiad. rövidítéssel jelezzük. Kerüljük a komikus hatású s. a. r. rövidítést! A címlapon részletezett közreműködők közül elhagyhatjuk a kevésbé lényegeseket: pl. a latin idézeteket fordította, a névmutatót összeállította stb.

Klasszikusok esetén a használt kritikai kiadás megnevezése után a továbbiakban nem lapszámra, hanem az adott mű címének elfogadott rövidítése után versszak vagy sorszámra hivatkozunk. *Toldi* II,16; *Ad animam suam* 23–29.

5. többkötetes művek

FALUDI Ferenc *Prózai művei*, I, kiad. VÖRÖS Imre, URAY Piroska, Bp., 1991, 108–113 (*Régi Magyar Próza Emlékek*, 8/1).

Ha ugyanezen kiadás mindkét kötetét egészében idézzük: FALUDI Ferenc *Prózai művei*, I–II, kiad. VÖRÖS Imre, URAY Piroska, Bp., 1991 (*Régi Magyar Próza Emlékek*, 8/1–2).

A kötetszám római vagy arab számokkal (k., köt., r., vol., Bd. stb. jelzés nélkül) a cím után kerül, de ez már nem kurzív, utána természetesen vessző következik.

Ha egyes kötetek különböző években jelentek meg: BALASSI Bálint *Összes művei*, 1–2, Bp., 1951, 1955.

A kötet számnak a címleíráson belüli különböző pozíciójú elhelyezése helyett a kötet számot mindig a cím után tesszük, s azt értelemszerűen mindig azok az adatok követik, amelyek csak az illető kötetre vonatkoznak, rendezte legyen sajtó alá azt a kötetet bárki. Pl. ARANY János, *Prózai művek*, 1, kiad. KERESZTURY Mária, Bp., 1962 (*Arany János Összes Művei*, X); ARANY János, *Prózai művek* 2, kiad. NÉMETH G. Béla, Bp., 1968 (*Arany János Összes Művei*, XI). NB a kötetek száma között nagykötetjelet használunk: I–IV.

6. tanulmánykötetben megjelent művek

BÁN Imre, *Apáczai Csere János doktori értekezése* = B. I., *Eszmék és stílusok*, Bp., 1976, 203–214.

LUKÁCSY Sándor, *Isten gyertyácskái. Metaforák a régi magyar prédikációkban* = L. S., *Isten gyertyácskái*, Pécs, Jelenkor, 1994, 115–160, 372–378.

SZABÓ Magda, *A legutolsó bordal: A vén cigány* = Sz. M., *A lepke logikája. Színképelemzés: Vörösmarty-költemények*, Bp., Argumentum, 1996, 179–199.

A szerző és írásának címe után = (egyenlőségjel) következnek, és nem in vagy lásd, az egyenlőségjelet pedig a szerző nevének kezdőbetűi követik, aztán természetesen vessző, kurzív cím stb.

Ha nem saját tanulmánykötetben megjelent, hanem pl. gyűjtőkötetbeli írásra hivatkozunk, annak kurzív címe követi az egyenlőségjelet, pl. S. LAUTER Éva, *Főúri kertek és reprezentáció a 17. században* = *Európa híres kertje. Történeti ökológiai tanulmányok Magyarországról*, szerk. R. VÁRKONYI Ágnes, KÓSA László, Bp., Orfeusz, 1993, 87–104.

7. folyóirat-, heti- és napilapbeli publikációk

KOVÁCS Sándor Iván, *Még egy író Bessenyei: Bessenyei Anna*, It, 1996, 93–113. KAMOCSEY Ildikó, *A magyar realizmus bölcsőhelye: Rodostó. Fikcióesszé*, ÉI, 1987. márc. 20., 14.

SZAUDEK József, *Mikes Kelemen. Halálának 200. évfordulóján*, Nszab, 1961. okt. 1., 13.

Évfolyamonként folyamatosan lapszámozott folyóiratok füzetszámait (pl. It, ItK) nem adjuk meg. (A folyóiratok, lapok címrövidítéseit lásd a Bibliográfiai kézikönyvben.) Folyóiratoknál az évszám mellett feltüntethető az évfolyam is, ebben az esetben az évszám zárójelbe kerül: PAJKOSSY Györgyné, *Ellebodius és baráti körének könyvei az Egyetemi Könyvtárban*, MKsz 99. (1983), 225–242.

Füzetként lapszámozott folyóiratokra úgy kell hivatkozni, hogy az évfolyam után törésjelet teszünk, kiírjuk a füzetszámot, s a pont és vessző után következik a lapszám. Lásd példánkat: *Iris*, 1996/1–2., 67–70.

A folyóirat rövidített s nem kurzívált címe után is mindig vessző teendő, NEM „in” és nem egyenlőségjel. Ha a folyóirat lapszámozása félévenként újratekődik, a félévnyi egységet római számmal jelöljük, utána vessző, lapszám. Pl. MCsill, 1943, II, 135–137. Heti- és napilap esetében nem a lap és az újság számát, hanem a megjelenési dátumot tüntetjük fel, majd lapszámot adunk.

Alternatív megoldás.

Folyóirat cikkekre történő hivatkozás esetén közelíthetünk a nyugat-európai gyakorlathoz azzal, hogy az évfolyam helyett a köt sorszámát emeljük ki: ItK 109 (2005), vagy: ItK CIX (2005).

8. régi kiadások, kéziratok

Régi (1711 előtti) hazai kiadások esetében mindig adjuk meg a nyomtatvány RMNy (ha nincs, RMK) számát: *Adriai tengernek Syrenaia Groff ZRINI Miklós*, Bécs, Kosmerovi, 1651 (RMNy 2360).

Hasonmás kiadások esetében: *Adriai tengernek Syrenaia Groff ZRINI Miklós*, Bécs, Kosmerovi, 1651 (RMNy 2360) hasonmás kiadás, kiad. és bev. Kovács Sándor Iván, Bp., 1980. (Bibliotheca Hungarica Antiqua 12.) A kísérő tanulmányra: *Adriai tengernek Syrenaia Groff ZRINI Miklós*, Bécs, Kosmerovi, 1651 (RMNy 2360), hasonmás kiadás, kiad. és bev. Kovács Sándor Iván, Bp., 1980. (Bibliotheca Hungarica Antiqua 12.), K. S. I. kísérő tanulmánya 12.

Kiadatlan kézirat esetében adjuk meg a szerzőt, a címet, az őrzőhelyet, a jelzetet és a lap vagy levélszámot. ERDŐDI Lajos *Új dalai*, OSZK Kézirattár, QuartHung 2312, 34. A hosszadalmas címeket rövidítve közöljük. A kihagyások [...] közé kerülnek, a végére zárójel nélkül három pont.

9. Általános szabály, hogy a kézikönyvekből, tankönyvekből, lexikonokból vett adatokra általában nem hivatkozunk, hiszen ezek nem elsődleges források, és ismeretük evidens. Különösen nem hivatkozunk Wikipédia szócikkekre és hasonló internetes forrásokra, hacsak nem tartalmaznak valamilyen önálló, tudományosan értékelhető eredményt vagy véleményt. Amennyiben egy internetes közlés egy nyomtatott szöveg prezentációja (pl. folyóirat pdf-je) minden esetben csak a papírkiadásra hivatkozunk.

Csak interneten közzétett szöveg esetében törekedjünk arra, hogy megadjuk a hagyományos közlések esetében szokásos adatokat. Tehát minden esetben a szerzőt és a címet, ha azonosítható, a cikket közzé online folyóirat vagy portál címét, rovatát, ha szerepel, a dátumot is. JÁNK István, *A szülő szerepe a nyelvi szocializációban*, Nyelv és tudomány, 2017. január 17. Online forrás = www.nyest.hu/hirek/a-szulo-szerepe-a-nyelvi-szocializacioban

10. A hivatkozásokban alkalmazott rövidítések és utalások

Ugyanazon szerzőre, ha egymás utáni lábjegyzetekben említjük műveit, úgy hivatkozunk, hogy nem ismétljük a nevét, hanem Uő. (Ugyanő) rövidítéssel utalunk rá. Az Uő. rövidítést vessző, majd a cím követi (mert szerzőt jelöl, s a szerző után vesszőt teszünk).

Ha az előzőleg említett műre (műcímre) utalunk, azt kurzív *Uo.* rövidítéssel tesszük (mert a műcím kurzívval szedendő, s utána vesszőt teszünk). (Ha a közlő folyóiratra, lapra történik utalás, az *Uo.* álló.)

Ugyanez a helyzet az *I. m.* (idézett mű,) esetében, hiszen az is címet jelöl. Használható még az *id. kiad.* (idézett kiadás), a latin cfr. (confer) megfelelője: a *vö.* (vesd össze) rövidítés vagy a *lásd* utalás. (Ezt ne rövidítsük l.-lel, ld.-dal, hiszen csak négy betűhelyet vesz el.)

Egy könyv 2., 3. stb. kiadását – ha ezt fontos kiemelni – nem 2. kiad., 3. kiad. stb. jelöléssel adjuk meg, hanem a kiadási év száma fölötti kis index-számmal. Például: HORVÁTH János, *A reformáció jegyében*, Bp., 1957²; KLANICZAY Tibor, Zrínyi Miklós, Bp., 1964².